

360. Ratjetoe (32)

1. Gezocht op '*patie*': usurpatie, tbc-patiënt, rectumextirpatie, MS-patiënt, klassenpatiënt, patiënt-patiencespelergedaanteverwisseling, lesbo-emancipatie, disculpatie, dieetpatiënt, asbestose- en aidspatiënten. Gezocht op '*pathie*': telepathie, stresscardiomyopathie (gebrokenhartsyndroom), diabetische retinopathie, encefalopathie, embryopathie, cardiopathie en antipathie. Gezocht op woordvormen naar '*safe*': better safe than sorry (Jaarboek 2010), bodysafe, op safe spelen, safe conduct (vrijgeleide, laissez passer), safe(deposit), safe heaven (toevluchtsoord), safehouse (Jaarboek 2007: onderduikwoning), de safehuur voor een safeloket, saferoom (Jaarboek 2007: paniekkamer), safe sex (antoniem: kamikazeseks), safety first (veiligheid voor alles). Ook nog gezocht binnen artikelen: geen nieuwe gezichtspunten.
2. Gezocht op '*prax*': thanatopraxie (zoek maar op!), praxis (praktijk), praxinoscoop (fenakistiscoop – optisch apparaat met draaischijf – met veelkantige spiegels), praxeologie (studie naar menselijk handelen), parapraxie (parapraxis: verkeerde handeling, vergissing, verspreking, enzovoorts), orthopraxie (het zich gedragen naar heersende opvattingen), in praxi(s) (in de praktijk), echopraxie (ziekelijke drang tot nabootsing van de bewegingen van een ander), dyspraxie (defect in het vermogen tot het uitvoeren van gerichte handelingen, met name als een van de symptomen van het KIDD-syndroom), chiropraxie (behandelwijze waarbij door de correctie van wervelscheefstanden geïrriteerde zenuwen worden verlicht).
3. Gezocht op '*prak*': yogapraktijk, prakijzer (vork), praktikante, (im)practicabel, Prakrit (benaming van een groep Middelindische dialecten die nauw met het Sanskriet samenhangen), prakkiseren, onpraktisch en advocatenpraktijk. Een bloemlezing van zoeken met 'pra*': verbandspray, ut supra (als boven), unusrechtspraak, tempranillo (wijnstok uit Spanje die vroegrijpe blauwe druiven oplevert), status praesens (toestand van de patiënt op het tijdstip van het onderzoek), shariarechtspraak (Jaarboek 2007), recta prava facere (recht praten wat krom is), pro praesenti (voor heden), pro-formapraatje, praseodymium (chemisch element), praisemuziek (Jaarboek 2007: om de Heer te loven), op een prairie-uil jagende prairie-indianen, pr-afdeling, praeputium (voorhuid), de practical-joker in het locale practicumlokaal, paastoespraak, kopra-industrie, handicaprace, fysiotherapiepraktijk, Bühnensprache, praten als Brugman, best practice en achterafprater.
4. Gezocht op '*parlement*' op woordvormen: Europarlement, Europarlementslid, Europees Parlement. Binnen artikelen: Big Ben (klok in de toren van het parlamentsgebouw in Londen), Doema (parlement van Rusland), een EP'er (Jaarboek 2009: Europarlementariër), Folketing (Deens parlement, oorspronkelijk: volksgericht), Knesset (Israëliëse parlement), Lagerhuis (Tweede Kamer van het Engelse parlement, House of Commons) en Hogerhuis (afdeling van het Engelse parlement waarin de hoge adel als zodanig zitting heeft, House of Lords).
5. Het bestuur werd gevormd door een plejade. Terwijl Jan de overval pleegde, plachten Kees en Piet op de uitkijk te staan, terwijl Karel en Arie bij de vluchtauto wachtten om bijtijds pleite te kunnen gaan. Op een playboy vallen vrouwen, aan een pleebey zitten wc-rollen. Met een plebisciet wordt ook het plebs gepolst. Een plein-pouvoir is een bijna grenzeloze volmacht. De plein-air schilderkunst (samenstelling met plein-air) staat tegenover de atelierschilderkunst. De PLO is de Palestinian Liberation Organization (de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie). Ik zal je de deur uit keilen, ga jij maar liever steentjes keilen. Een plisseetje wordt verwerkt in een plissérok. Bij de grand- en demi-plié waren de dansers verrassend genoeg gehuld in superplies. Bij een halfbloed kan toch moeilijk van plethora sprake zijn, wel van poikilothermie. Het plombière-ijs smaakte goed. Met aplomb werd de plomb in de hoop plompenbladeren tevoorschijn getoverd. Bij plus- en minpool,

eb- en vloedstroom en land- en tuinbouw kan geen twijfel rijzen over de schrijfwijze ervan. Plusfours zijn drollenvangers.

6. Bestrijdt de longarts pneumokokken (pneumococci)? Plastic hoort in een pmd-zak. Is non plus ultra het hoogst haalbare, de non-plus-ultra is de kleinste ooit gesneden lettersoort. Een plonge vind je bij een loopgraaf. Het pluchen beest lag op het pluchetapijt. Zo, dat is heel wat pluissel. Mensen met een pluk-de-dagpatroon houden niet van plukharen (pennentwisten). Gepluimstrijk, is dat een soort van kontlikken? De pluralis majestatis is zeker geen singulare tantum. Het was daar niet pluis: zelfs het pluimeloze pluizenbeest werd inzake de pluk-ze-wet in beslag genomen. De een schrijft poesiealbum, de ander poëziealbum, maar wat schrijf je erin? De poète maudit kwam niet aan met poésie pure op de poetryslam. De poëtaster (geen echte poëet) dacht poepchique poëmata te maken over poema's. Een poesaka is een Maleisisch erfstuk.
7. Ik herhaal het tot vervelens toe: poelet (soepvlees) is geen poulet (kip). Ook onder Poetin is de poed nog een Russisch gewicht. Die poehamaker doet ook nog aan pochhanzerij. Je kunt met podagreuze voeten vanzelfsprekend naar de podokinesioloog gaan. Je herkent iemand met lef aan zijn pochet. Poe-ee, zijn me dat kanjers! Dat wist u vast al: podsolgrond is grond met inspoeling van schierzand. Schierzand is bleekzand (VD). Tja, en bleekzand is onvruchtbaar, grauw zand dat zich bevindt tussen heidehumus en oerbank (ten onrechte ook loodzand genoemd, VD). In Poldernederlands is een polichinel een hansworst. De polaroidfilm werd ontwikkeld. Na het pokkenweer aten we een poire belle Hélène en legde hij uit wat een poise is: iets met viscositeit. Mijn poisebegrip is dus exponentieel toegenomen!
8. Hier volgen enkele dicteewoorden: point-to-pointrace (op de renbaan), point d'honneur (raakt het eergevoel), point sur tête (muziek: punt boven een noot), point-lacé (borduursel met kleine ingeweven figuurtjes), poisonpill (bescherming tegen vijandige overname bedrijf), pointillisme (schilderkunst met puntjes en streepjes van ongemengde kleuren), poinsettia (kerstster) en poimeniek (zielzorg). Pogo en polka-mazurka zijn dansen. Ik heb liever eten van een cordon bleu dan van een cordon rouge. Pollinose (pollinosis) is hooikoorts. Deze siersteen is gepolitoerd. Gepollueerde lucht bevat polluties. Een pomander is een amberappel.
9. Een beetje arts kan meevoelend polsvoulen. De volgende woorden kom je in een dictee nooit tegen, behoudens een bètadictee: polyethyleen (pet = polyethyleentereftalaat), polyamidefolie, polyacrylonitrilvezel, polonceauspant en een politiek-ideologisch geschil. Een mix van polygynie en polyandrie moet wel een soort van commune opleveren. De afkorting pvc staat voor polyvinylchloride. De pomerans zit op het stooteinde van een biljartkeu. Een pompadoeren rok maak je van pompadoer: bont bedrukte of bont geweven stof voor decoratie en bekleding. Pomerol is een gecorseerde bordeauxwijn uit de gelijknamige plaats. Pommard is een bourgognewijn, maar pommade is haarcrème.
10. Je kunt iemand van Pontius naar Pilatus sturen (dat is niet: pilatesen!(Jaarboek 2007)): een tamelijk zinledige bezigheid. Hij kwam met vijf pond aardappelen over de (pont)brug. Wat zijn de overeenkomsten en wat de verschillen tussen ponsen en fronsen? Een pompom is een kanon, pompompom geeft aan dat je wilt zingen zonder woorden en een pompon is een versiering. Pontificaal (nadrukkelijk) trok hij zijn ponjaard (dolk). Het (de) pongé is een lichte soort van taf, voor lampenkappen gebruikt. Zijn Pompejisch en Pompejaans volledig synoniem? Is er dus sprake van synonymie? Polytheïsme is veelgodendom en met polyurie heb je een sterk vermeerderde urineafscheiding. Zoek op '*cm*': acme (hoogtepunt ziekte), ad-hocmaatregel, blanc-manger, Cm (element curium), cm (internet: Kameroen), C-majeur, c-mineur, CMC (carboxymethylcellulose), cmv (culturele en maatschappelijke vorming, een hbo-opleiding), CMV (cytomegalovirus), discman, ecmnesie (een geheugenstoornis),

franc-maçon(nerie), OCMW, pacman, plasticmonteur, stucmarmer(en), tbc-medicijn (Jaarboek 2007), trafficmanager, trucman en VOC-mentaliteit (Jaarboek 2007).

Rein Leentfaar